

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 24. ANULU XIV.

Sabiu, in 24 Martiu (5 Apr.) 1866.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tro provinciele din Monarchia pe anu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intela ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru o dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pe patrariulu alu doilea (Aprile, Maiu, Iunie) alu anului 1866. Pretiulu abonamentului pe unu patrariu de anu: pentru Sabiu 1 f. 75 xr.; pentru districte si provinciele monarchiei austriace 2 f.; pentru Principatele romane unite si strainatate 3 f.

Abonamente se primescu si pe jumetate si pe trei patrare de anu.

P. t. DD. cari dorescu a ave acestu diariu suntu rogati a-si tramite de tempuriu listele de prenumeratiune desvoltu coresu, insemnandu cu acuratetia si postele ultime si — a le adresá la

Editor'a „Tel. Rom.“ in Sabiu.

Afacere politico-bisericésca.

A ti n'a. In jurnale totu se mai scrie: ca diferintiile intre ministrii si Sinodulu Grecici dureza, si ca pan'acum nu s'au aflatu nici o carare spre impacatiune, caci Regimulu remane prelunga aceea, ca Episcopii propusi de elu Regelui, si denumiti de catre Regele, sa se sfintiésca, dar Sinodulu nu va sa face acést'a. De aceea apoi unii sfatuiescu Regimului, sa amane totu lucrulu pana la constituirea altui Sinodu, si sa lase deocamdata Eparchiele fara Episcopi. De aci apoi vrea sa deduca altii, ca Sinodulu va semana multe rele, si este problematicu, ca Sinodulu viitoriu, de care Regimulu leaga speranti'a s'a, va face altcum, decatu celu presentu. Apoi dicitu gubernamentalii si aceea: ca deca Regele n'aru avea alegere libera intre candidatii propusi, pentru ce dice legea (politica) ca pentru fiacare scaunu episcopescu are Sinodulu sa propuna trei? de unde apoi deducu acesti gubernamentalii, ca Sinodulu nu este in dreptulu seu, candu se opune, si ca prin o influentia din óresi care parte aru avea de cugetu sa face noue Canone in biseric'a ortodocsa, si ca resistinti'a Sinodului aru avea cause mai insemnate si o dimensiune mai mare, decum s'au pututu vedea la inceputu. Suntu si de aci'a, carii staruiescu a mijloci impacatiunea prin induplecarea Episcopilor noudenumiti spre renuntiare de buna voia la denumirile loru de Episcopi.

Noi nu ne potemu mira din destulu, ca unu Regimu constatoriu din fiii Bisericei nostre ortodocse pote provoca astfelu de conflictu, candu institutiile positive bisericesci suntu asiá de ratiunali, incatu Regimulu Greciei si-aru putea gratula siesi, ca acele institutiuni ratiunali suntu bazele si principiile prescise pentru alegerile Episcopilor noi in Biserica ortodocsa, precum acele le-amu atinsu in nr. 21 alu Telegr. rom.

Insa deca vremu, ca sa fimu sinceri, trebuie sa observamu: ca nu ne putemu mira de totu, caci Regimulu Greciei nu-si gratuleza siesi pentru acele Canone; caci unele Canone legiuescu simplu: cumca alegerile Episcopilor au sa se faca in Sinodu; dar suntu altele, care vrendu sa puna abuseriloru stavila, legiuescu: ca tota alegerea facuta de catre boieri pentru Episcopu, presbiteru seu diaconu este invalida dupa Canonulu, carele dice: deca vre-unu Episcopu, intrebuintiandu lumesci stapanitori, aru laa Biserica prin acesti'a, sa se depuna, si sa se segregeze inca si aci'a, carii s'aru cumineca cu ei, caci se cuvine, ca, celu ce se inainteza la Episcopia, sa se alaga de Episcopi, precum Parinti din Nicea au renduitu in Canonulu, ce dice: Se cuvine, ca Episcopulu sa se asiedie de toti Episcopii, carii suntu in Metropolia; si deca un'a ca acést'a aru fi cu neputintia ori pentru lungimea calei, ori pentru ori care cauza, trei sa se adune negresitu intr'unu loeu, facendu-se alegatori, ear cei ce nu voru fi de fatia, se voru conglasu prin scrisori, si atunci hirotonirea sa se faca. Ear intarirea celoru ce se facu, sa se dea Mitropolitulu in fia-care Mitropolia.

Cu buna sema Canonele de categori'a acést'a nu placu Regimulu Greciei, carele nizuescu la absolutismu fatia cu institutiunile bisericesci ratiunali.

Sciindu noi aceste, ne incumetamu a intrebá lumea crestina si civilisata: ore pote cugeta Regimulu Greciei, ca in dispusitiu-

nile sale aru fi mai mare moralu, decatu in representatiunea canonica a Sinodului?

Trebuie sa scia Regimulu Greciei, ca, candu este vorba despre punerea Episcopulu nou, nu se pote pierde din vedere institutul episcopescu in Biserica crestinesca; nu se pote ignora nici scopulu nici urmarile acestui institutu, dar nici puterea spirituala a lui. Evreii nu se sfadescu cu nime pentru punerea Rabinulu loru principalu, nici se cere alt'a, decatu sa fia nepatatu politicescu. Dar Regimulu Greciei nu lasa in pace Sinodulu loru, sa urmedie dupa Canone la punerea Episcopiloru noi! Deca acést'a va acelu Regimu, mai nainte sa se dechiare incontr'a celoru Canone din Pidalionu si din Sintagm'a Canoneloru edata prin Canonistii greci Ralli si Potai, si tiparita la Atina in dilele nostre, care Canone nu le primescu, ca sa scia Biserica ortodocsa, cu cine are sa faca. Dar pana acést'a nu o va face, sa aiba bunatate a observa acele Canone sante si folositoare pentru ori care statu crestinescu, si adeca 1, ca fiacare Eparchia prin onoratorii clerici si laici sa presentie Sinodulu cati va voi de Eppi; 2, ca Sinodulu sa lase censurarea acestei propuneri, si alegerea celoru mai demni, ear Mitropolitulu designarea unui'a dintre cei alesi de Sinodu, si in fine propunerea acestui designatu de Eppu prin Mitropolitu spre denumirea urmanda prin Rege. In privinti'a alegatiei acei'a, unde se dice, ca Regele n'aru avea liber'a alegere, deca numai unulu i s'aru propune, afirmamu, ca aceea este o sofisma nepotrivita pentru institutiunile bisericesci ratiunali si sacramentali, pentru ca, Regele dupa natur'a lucrulu pote reiepta Sinodulu propunerea, deca celu propusu de Episcopu s'aru gasi petatu in privinti'a credintiei si alipirei sale catre Regele seu.

Ni se pare noue, ca Regimulu Greciei nu atata in favorea dreptulu maiestaticu, catu in favorea omnipotentiei birocratice pretinde, ca Sinodulu sa candidie Regelui trei individi pentru unu postu de Episcopu, caci candu Sinodulu propune Regelui numai unu individu spre denumire, atunci nu se lasa campu de volnicia a omnipotentiei birocratice. — Inchieemu parerea nostra cu aceea, ca este o calumnia prosta, candu din incidentele susamintitu vreau unii sa deduca acea urmare, ca si cum Sinodulu Greciei de aceea se opune Regimulu, ca este influentiatu de óresi care parte spre a face Canone noue; caci purtarea faptica a acestui Sinodu documenteaza preainvederatu, ca remane credinciosu Canoneloru bisericesci, pentruca altmintrelea n'aru apera cu atata taria fatia cu Regimu Canonele positive ale Bisericei universale.

13

Contemplari.

III.

Mai multu seu mai putnu, catu privescu cele din launtru, adie la ordinea dilei unire a Transilvaniei cu Ungaria. Cuventu frumosu cuventulu unire, pentruca cuprindo un'a din ideile cele mai frumoase; concursulu tuturoru seu mai multoru cu ajutoriu imprumutatu, spre unulu si acelasi scopu cu un'a si aceasi tendintia. Si totusi acestu frumosu cuventu fu de mult e ori forte fatalu pentru omenime, pentruca sub firm'a cuventulu acestui'a, destule ori nici nu se lucrà cu ajutoriu imprumutatu, nici spre unulu si acelasi scopu, nici cu un'a si aceasi tendintia. La atare casu aduce acestu cuventu desbinare, va sa dica contrariulu, dela ceea ce aru astepta omulu, a uneora chiaru si cate unu reshoiu civilu de cea mai trista aducere aminte. Ideile cele mari suntu folositoare omenimei candu acést'a este sincera fatia cu ele; aspre cu omenimea si suaste pentru dens'a, candu e nesincera si vrea a se servi de ele ca de nisce instrumente. Si apoi ce e mai ingroditoriu, decatu ca pedeps'a unoru atari rataciri cade totdeun'a asup'a celoru rataciti, dar si asup'a celoru ce nu au cautatu a refrange ratacirea de tempuriu.

Sa venimu la unirea cu Ungaria. Aci sa facemu unele reflexiuni si adeca mai antaiu asup'a elementeloru, cari sa conluere la realisarea unirei. Vorb'a e aici de doue tieri seu complexse mari, cari nici un'a, — uitandute putnu pe mapale etnografice a le acestoru tieri, — nu facu o simpla unitate. Acam ori din care parte candu s'aru sfortiá seu din ambe partile, deca se va presipita unirea, pana a nu fi in chiaru despre folosele acelei'a nu aru fi du-

Handwritten signature or mark.

ratore tocma si candu s'aru realisa. Pentruce? pentruca nu are baza de josu, din pamentu amu dice. Spre acestu sfersitu, partile cari facu intregulu fia-carei din aceste tieri, trebuie sa fia aduse, ca sa lucre spre unu scopu cu aceeași tendintia. Partile aceste in sa fia unite intre sine inlauntrulu loru deca voru sa aiba votu decisivu in o atareponderosa cestiune. Alteum sentintia de mai susu.

La noi romani ardeleni, cari cu dreptu cuventu pretindemu a fi o asemenea parte, nu se vede a fi asiá. Disarmonia in pareri se vede a fi mare, nu in scopu si in tendintia, ci in mijlocele seu cararile catra amendoue. La noi astadi mai cati individi atatea pareri in privintia acest'a. Si de unde acest'a din ambitiunea de a trece fia-care de politici mari, d a t a t o r i d e t o n u. Nu cauta nimenea deca e in stare sa cuprindia totu campulu situatiunei si deca pote sa domineze cu vederea spirituala tote amenuntele ce se intempla, ca sa-si poata face adeveratele combinatiuni politice. Fiacare ese cu ce-va extraordinariu si inchide prin acest'a de multe ori calea acelu ce aru ave sa lucre ca ch i a m a t i spre acest'a. La noi, mi se pare, suntu multi cari, fiinduca nu suntemu asiá de fericiti (?) ca fratii de peste Carpati, unde celu putinu pana deunadi, mai fia-care indata ce-si scutura pulberea adunata de pe bancele auditoriloru academice; aspira la unu foiliu de ministru, — aspira de a-si vede portretulu depinsu si biografi'a descrisa si predata publicitatiei.

Este dreptu ca ideile trebuie sa se exprime liberu, pentruca numai pe calea acest'a se lamurescu intrebările cele mari ale tempului; dara este dreptu si aceea, ca in politica ele trebuie sa aiba unu substratu concretu si numai de pre acest'a sa se desvolte. Altmintrea creamu in aeru, ceea ce este iertatu poetiloru si filosofiloru.

Dar sa nu precipitamu lucrulu. Amu disu sa nu creamu in ventu. Baza nostra dara inca trebuie sa fia istorica. Istoria in sa nu trebuie sucita si intorsa dupa bunulu placu alu cui-va, ci urmarita cu seriozitate si deducendu dreptu dintr'ens'a. Politicul va afla si pagine de acele intr'ens'a, cari lu voru umili, si ii voru amari sufletulu, in sa deca suntu odata nu le pote ignora, ci totu ce trebuie sa faca e, ca reulu din trecutu sa nu-lu lase a se mai repeti. Mi vine a crede, ca noue ni-au stricatu si impilarile barbare, dar mai multu va fi contribuitu desolarea si indiferentismulu. Dovad'a aru fi si astadi, deca nu ne-amu tredi cu o ora mai nainte si amu lasa cumva sa ne scape ocaziunea din mana. Au fostu si tempi grei, dara au fostu si unde natiunea au resuflatu si se pute reculege. Neintelegerile seu nepasarea unor'a de altii ii au aflu nepregatiti de evenimente grele; curagiulu si virtutea barbatésca au fostu atunci zadarnice; ducii romani unulu cate unulu au fostu mai multu seu mai putinu supusi. Nepasarea nu au incetatu aci, ci nutrindu desolarea ei mai departe au facutu de puterile cele mai bune au esitu din sinulu nostru si astadi numele cari ilustra odata faptele natiunei nostre, ilustra pe o natiune cu totulu straina, ca sa tacemu de urmarile cele lalte cari ne suntu tutororu precunoscutu.

Noi ne plangemu neincetatu asupra legiloru celoru rele din trecutu si acelu ce ne apasa astadi. Reutatea loru nu se pote nega. Me amu provocatu si eu la ea, pentruca este factica. Dara prin buna chibzuala si prin contielegere, ce pedeci nu potu invinge omenii? O trupa, carea sub pretestu ca inamiculu are pre multe arme, vrea sa incungiure lupt'a nu e demna nici de a purta arme, nici de numele seu, caci unde va fi acelu inamicu, carele fara de lupta sa faca vre-o cestiune? Spre a tine lupta in sa trebuie o disciplina armonica asiá incatu bratiulu fia-carii'a, seu mai bine puterea lui sa nu fia risipita in desiertu. Mai departe trebuie unu standardu langa care sa stea fia-carele cu credintia si cu sinceritate.

Sa fimu mai concreti. Magarii pretindu lucruri, cari noue ne suntu vatematore legile de uniune din 1848 ne amenintia nationalitatea. Legile le-au facutu ei fara de noi si de aceea nu ne placu nu potu sa ne placa. Decatu cestiunea acest'a astadi e in cursu fiindu ca o ceru pote interesele mai inalte ale statulu. Ce sa facemu noi dara? Sa nu mergemu unii pre detotu inainte isolati, caci ne putemu retaci. Altii sa nu remanemu pre detotu inapoi, ci sa ne adunamu toti in o grupa, sa ne adunamu tote argumentele reale si de folosu, sa aratamu ce ne este noue favoritoriu fatia cu acea cestiune. Deslegarea cestiunei trebuie sa ne a fle in sa gat'a. Amu statoritu ce-va sa stamu pre langa acea statorire. Eu credu ca cine se departa de conclusele si votulu „minoritatiei“ romane dela Clusiu se abate dela calea cea adevrata totu asiá ca si cine face deductiuni strictu literale.

Deca romani se voru reculege si voru lepada gresielele trecutulu; deca ei pre langa loialitate voru pastra si tactu si nu-si voru parasi faptele loru insusi; deca nu va vrea fia-care sa esceleze pentru sine; deca unulu seu altulu si si va recunosce puterile sele dupa catu le are si va cede rolulu celu insemnatu in vietia publica a celui care e pregatitu pentru elu: atunci tote temerile cari le avemu si de mentionat'a uniune si de nemzet egyeség si de c. l. tote voru disparé si atunci natiunea nepreocupata si neimpedecata va putea cautu curatu in fatia acelu cestiuni si va judeca ce e cu ele de facutu din parte-si. In tipulu acest'a vomu ajunge mai in graba la

o stare definitiva a lucrurilor si la imbunatatirea sortiei vietiei in toti rami ei, inaintandu vindecarea releloru din trecutu.

Evenimente politice.

S a b i i u in 23 Martiu.

Despre diet'a ungresca se dicea ca va fi amanata pana in Decembre si ca va remane numai comitetulu pentru afacerile comune, carele sa-si continue lucrările sele. N. Fr. Bl. deminte scirea acest'a afirmandu ca in cercurile competente nu se scia nimic'a despre asiá ce-va.

Pentru deputatiunea regnicolara s'a pregatitu deja quartire in Pest'a. Comisiunea croato-unguresca se va si apuca de lucru indata dupa serbatori.

„P. Naplo“ dice ca scia din isvoru competentu ca Majestatea Sea imparates'a, pre la mijloculu lui Maiu va veni ca sa petreca la Fured.

Unu corespundinte din Vienn'a alu „Boemiei“ scrie cu 28 Martiu, ca dupa cum e situatiunea, resboiulu e neincungiurabilu. Nu se mai indoiesce nimenea despre aceea, ca Prussia nu mai vrea sa scia nimic'a despre o intielegere si ca afacerile diplomatice se potu privi de intrerupte.

Prussia au indreptatu o depesia catra statele germane de mijlocu si mici, in care le espune, ca Austria fara a fi provocata din partea Prussiei armaza si ca sa nu se mai intemple ceea ce s'a intemplatu la 1850, candu au surprins'o, este silita a arma si ea. Prussia trebuie sa cugete si la securitatea de fatia dar trebuie sa poarte grigia si de cea a viitoriului. Insi-randu de aci inainte o multime de pecate a le Austriei inchiace cu recercarea de a se dechiará fia care statu, ca incatu pote computa Prussia la ajutoriulu loru, la casu candu o aru ataca Austria seu candu o aru sili la resboiu prin amenintari nedubie. Din Breslau se telegraféza, ca redactionile aru fi avisate din partea presidiulu de politia a nu publica nimic'a despre miscările militari.

Respunsurile statelor mici la depesia indreptata catra ele nu aru fi favoritoare Prussiei. Acestea cu provocare la constitutiunea federatiunei dicu, ca acelu membru alu federatiunei, carele ataca pre altulu se face vinovate devatemarea federatiunei.

Multu si promitea unele diuarie dela o convorbire a lui Bismarck cu tramisulu Austriei la curtea din Berlin, cont. Karoly, dara scirile mai prospete si decatu acesta scire arata cu rezultatu nu au pututu fi mare, pentru ca Prussia in aceeași di au pusu marin'a sea dela Kiel in stare de resboiu si totu atunci ni se spune de mobilarea mai multoru corpuri de armata.

Din P a r i s u cetimu acum despre a trei'a conferintia in privintia principatoru dunarene romane. Presse are sciri ca din partea Angliei s'aru fi facutu propunerea, ca tributulu, ce e de a se plati portiei din partea Romaniei, sa se capituleze si sa se privesca ca o datoria. In tipulu acest'a tributulu inceta fara de a perde Turci'a materialicesce ce-va. Atunci se renuntie de titulu de suveranitate si lasandu Romani'a libera cu totulu, siesi sa-si poata alege unu principe strainu. La acest'a sa fia protestatu energicu reprezentantele portiei. — Printiulu Napoleonu s'a impacatu de totu cu verulu seu imperatulu Napoleonu.

Caletori'a cea noua a principelui Napoleonu in Italia, da multor'a multe de cugetatu. Insemnatatea ce se da acestei caletori urmaza si dela conferirile cele multe cu imperatulu. Se dice ca scopulu aru fi a da Italiei in modu decisu inviatiune cum sa se poarte ea intemplantu-se resboiulu intre Austria si Prussia. Aici insemnamu si acea scire ce se stracorá dilele trecute prin diuarie si adeca, ca Italia aru fi incheiatu seu aru fi pe cale de a incheia o conventiune cu Prussia.

Din R o m a n i ' a ne aducu diuarele scirea despre desfiintirea corpurilor legiuitoare de pana aci si despre convocarea unei constituante pe 28 Aprile an. cur.

Colegiile electorali dice „Románulu“ suntu deschise de astadi 18 Martiu, spre a pute incepe desbaterile si intrunirile.

Alegatorii primari din sate se voru intruni in diu'a de 9 Apr. spre a procede la alegerea delegatiloru. — Acest'a voru veni indata in Capitalea districtulu, unde voru ave 8 dile spre a se intielege asupra deputatiloru ce au a alege. Alegerea acestor'a se va face la 17 Aprile.

Colegiile primarie de orasie se intrunescu la 12 Aprile. Delegatii alesi procedu in diu'a de 19 Aprile la alegerea deputatiloru ce au a alege. Alegerea acestor'a se va face la 17 Aprile.

Adunarea constituante, se va deschide in diu'a de Joi 28 Aprile.

S a b i i u 23 Martiu. Hrm. Ztg. raspunde la cele reflectate de noi in nr. 23 asupra reproducerei corespundintiei nostre din Pianulu de josu. Hrztg. dice ca nu se afla motivata de a corespunde provocarei nostre. Ca sa nu lungimu lucrulu spunemu, ca dreptu motivu spre acest'a, mai intaiu ne denega corespundintia de a fi a nostra, pentruca o au adusu si Gazet'a Tranniei atunci, dupa ce se provocase Hrztg la Telegr. si dupa ce-i facusemu si provocarea din partene. Cu tote aceste spre a o convinge si mai tare si a nu

lasă nici o îndoială despre aceea ca corespondința a fostu-a noastră, după cum o au marturisit și Hrzig, spunem că aceea e la noi și să poți vedea, căci noi o peștrâm încă. Alu doilea motiv e obiectivitatea cu carea privesc Hrzig lucrul. Unu espedientu foarte estinu de a acoperi subiectivitățile cele multe ce se intempla în giuru de Hrzig, cându acele privesc pe ai sei, și cându e de a arunca altor'a cătu se poate de mari și mai scie Ddieu ce subiectivități. Nu avem acum nici tempu, nici voia, și acest'a, și în interesul păcii și înfrățirii națiunilor ardeleni de a rescoldi pre sub obiectivitatea, cu care se lauda Hrzig. În cătu pentru aceea ce dice Hrzig. Ztg. în motivarea sea mai departe „ca asemenea motive“ cum sunt adeca cele din menționat'a corespondința sunt estine că alunele, e tristu dar adevăratu, ca la noi în țiera asiă e, căci unde te întorci în țiera vedi ignorandu-se egal'a îndreptățire, vedi escamotandu totu ce se poate, numai și numai ca romanii să fia nedreptățiti. Și asiă e și pre pământulu dîsu sasescu. Să nu mergem mai departe și la alte exemple, ci la reprezentatiunea scaunelor în universitate. În unu alu treilea motivu pentru care nu vrea să ne răspunda dice, ca retacerea motivelor din cor. nu aru vatemă pre romanii și nu aru laudă pre sasi. Asiă e, deca Hrzig. aru fi fostu și cându au estras acele sîruri asiă de obiectiva, buna oară ca eri, și nu aru fi aretat ca sasi pentru susținere a frațietății ei au facutu ce au făcutu. H. Z. asiadara singura și dictăza judecat'a, cându dice ca acele motive resaru din neîncredere și certe între naționalități, pentruca tacerea acelor dîse în desu menționat'a corespondința și apasarea susținerii frățietății, ce este alt'a decâtu o lauda de sine s'eu deca vrea cine-va, unu feliu de indignațiune căce romanii din Scaunulu Sabesiu unde sunt în absoluta și preste absoluta majoritate nu facu, ceea ce putem dice cu dreptu cuventu, ca nu facu sasi în tôte celelalte scaune cu tôte ocaziunile. Deca doresce cine-va că urele, certe și alte ticalosii să încete odata noi apoi suntemu cei d'antăiu cari dorim. Și apoi asiă simpli cum suntemu și cari nu pretendem monopolulu civilizațiunei, o amu facutu ori unde ni s'a datu ocaziune, exemplu Sabesiu, pâna cându frații sasi au binevoitu a se abate dela acestu principiu sanatosu.

Dlôru fîti obiectivi în tôte deca sunteți, nu diceti numai, dar și faceți, căci numai asiă se va înradacină în noi încrederea împrumutată și fericirea comuna pe carea o dorim din anima și carea credem că aru fi tempulu că sa se habiliteze odata în țiera noastră.

Sabiu 24 Martiu 1866. Comitulu pentru ajutorirea juristilor lipsiti de mijlocele subsistintei face prin acest'a on. publicu cunoscutu, cum ca 17 fl. 60 xr. v. a. cari iau tramisu dl. Ioanne Auranu jude procusuale din tinutul Tolgiesiului, publicati în nr. 79. a. tr. a. acestui diariu precum și 7 f. 32 xr. incasati înca în an. tr. și cur. ca interese după o obligatiune despre desdaunarea pământului de 100 fl. daruita de către unu domn din Oradea mare în 1862 — asiă dara preste totu sum'a de 24 f. 82 xr. abstragendu 10 xr. portulu postalu, s'a impartitu în lunile Ianuaru și martiu a. c. între juristii: Ioann Tisso an. IV Ioann Piso și Demetriu Truti'a în an. II și Alessandru Comanescu în an. III. Comitulu o a făcutu acest'a numai după ce s'a convinsu despre bun'a purtare a respectivilor și despre lips'a mijlocelor de subsistintă și în fine despre laudabil'a diligența în studiile academice.

Deci Comitulu facendu acest'a cunoscutu publicului se simte totu odata îndetoratu a exprime, în numele impartășitorilor de beneficiu, cea mai adenca multiamita stim. binefacatori. Totu cu asta ocaziune cumunica durerosa scire ca bravulu juristu Tisso unulu din cei impartășiți au reposatu. În fine Comitulu repetiesce acea neplacuta incunoscintiere, ca deca și sunt înca multi tineri, cari aru merită a fi ajutati, acestu comitetu, descandu-i cu totulu mijlocele, nu se mai afla în acea placuta pusețiune de a corespunde scopului și sarcinei ce au avutu asupra-si; afara deca cumv'a bunătatea bine simțitorilor va concurge de nou spre ajutorirea fiiloru națiunei.

M a n u m / p Pres.

Bucovina. Fôia societății de liter. și cultur. poporului român Bucovin'a nr. ne aduce decurgerea adunării generali ce s'a ținutu în Cernăuți. Adunarea se deschide prin presiedintele Societății D. Georgiu Harmusachi cu urmatorea cuventare:

Prea onorată adunare!

Deschidendu a dôn'a adunare generale a Societății noastre, amu onore a ve bineventă în numele Comitului Societății cu salutare de fratie. Sosirea d-lorv' v'ostre din diferite părți ale țierei, este o dovă vie și multu mangăitoare, cumca împregiurările anului cele apesătoare și prea nefavorabile pentru tôte lucrările spirituale, și anume catastrofa, ce au surprinsu țiera noastră și au cufundatu cea mai mare parte din ea în lacrimi și suspinuri, *) nu au pututu nedusi zelulu și caldur'a inimiloru, nu au pututu slăbi simpatia d-lorv' v'ostre pentru scopulu Societății acesteia, pentru interesele culturai nationale.

*) Nevoia cumplită în urm'a a doi ani neroditori.

Aveti dreptate domnilor și fraților. Căci numai cându vomu sustine și onora noi în sine, interesele naționalității noastre, — numai atunci vomu pute pretinde cu dreptu cuventu și dela altii, a le respecta. — Nu ne-au probatu în destulu esperimentu timpiloru trecuti, ca cându noi nu amu gânditu la ele, — și de altii au fostu uitate? Au trecut timpul celi patriarchali, unde cei mari gândeau pentru cei mai mici, cei puțin pentru cei multi. Libertatea au treditu mintile din somnu, au desmortitu inimile, și au desceptatu în noi consciința îndatoritoriloru noastre. Fiesce-care din noi simțiesce astadi adencu legea nestramutabila a ordinei vietiei morale: ca poporulu care nu înainteză în cultura, zace la pământu, spre a fi calcatu în picioru de cei ce aleră înainte și trecu preste ei.

Unde aru fi poporulu nostru astadi, deca miscarea spirituala presenta aru fi începutu cu o generațiune mai înainte?

Spiritulu se pierde în cugetări în fatia acestei priviri, și inima sa framenta în durerose simțieminte.

Precum individulu sunt și poporele adesu supuse fatalității unui destinu arbitrariu. Poporele sunt înca cu atât mai fericite, căci vietia loru este mai lungă și le îngaduesce suplinirea unui trecut sterpu, nefolositu.

Deca lucrările ale junei noastre Societăți înca nu sunt potrivitu cu fierbintele noastre dorinti, — mai întinsu, și marginite prin mijlocele noastre; apoi scopulu Societății este unu isvoru necesatu de însufletire, care purure va cresce cu simpatia activa a d-lorv' v'ostre. Căci cine mai tagaduesce în diura de astadi, cumca desvoltarea limbei, a literaturai, a invatiementului nationalu este uniculu mijlocu pentru unu poporu, spre a ajunge la rodurile culturai, la propasire în tôte relatiunile vietiei, la bunastarea materiala, la lumina, la sacrificare patriotica, onore, fericire.

Nici vre-odata nu s'au înaltiatu la o trépta însemnată de cultura, care au cercatu acest'a prin mediulu unei limbi streine, și nu prin limba sea materna. Nici vre-odata acolo cultur'a nu au pututu strabate în poporu, ci au fostu numai privilegiulu unei minorități minime; — ear poporulu au remasu ne cultu, ignorantu, sermanu, nebagatu în sêma, desprețuitu de către semintiile cele cu limba culta.

Unu arbore strămutatu din pământulu seu natalu, de sub cerulu celu albastru, unde-lu nutrescu ploile de primavéra, și-lu încaldiesce sôrele, și-lu desmărda ventulu, care-i desvalesce flôrea, — va produce cu totulu alte roduri într'o încaperestrimită și întunecosa, unde și pământulu și temperatur'a și angustimea spatiului și nesciintia gradinariului i voru sminti și nadusi firêsc'a sea desvoltare. Rodurile voru fi prôte amare și putine, ear arboarele va rămân mica strămbu și bolnavu.

Nationalitatea unui poporu, — individualitatea sea genetica, oșchita de alte semintii prin limba sea materna — este atâtu de vechie că poporele. Dreptulu de a-si conserva și cultivă nationalitatea, care culmineza în limba materna este sânta a natunei, principulu triumfatoriu alu civilizațiunei moderne.

Varietăți.

Din Torontalu are Zkft o corespondința, din carea se vede cum se esplica justiti'a în acelu comitetu.

„Nu demultu“ sa dice în acea corespondința „unu caratoriu de apa din T. Becse, smintitu la minte și din asta cauza eliberatu din statulu militariu, mană pe o strada asinulu seu încarcatu cu apa. Niscari petulanti nu-i dara pace, ci 'lu necasira pâna ce bietulu smintitu începù a-i injurâ. Pentru acest'a injuratura fu priasu și arestatu. După-ce au statu smintitulu și asinulu ôre cătu tempu în prinsore la oficiulu cercualu, lu luă la ascultare, aplicandu-se la acest'a și nisce „mijloce domole de tortura“, adeca, la trasu de peru la tratatu cu pâlmi și lovituri de fakos, pentru că sa-lu înduplece a spune adevêrulu, ceea ce s'a și intemplatu. După finirea acestei ascultări, caratoriulu de apa s'a pedepsitu cu betie. În fine și după acest'a si reprimi libertatea mai antăiu caratoriulu de apa după aceea asinulu, carele trebui sa siêda și elu și sa flamandiesca în arestu pentru pecatulu dlui seu.

Doué servitôre tinere fura detinute pentru o mica gresiêla o nôpte întrega în arestulu comunalu. A dôn'a dî înca cautara a curati padimentulu locuintei judelui cercualu, u-i spală ferestile și după aceste tôte, puse pe o bute li se aplica o pedepsa trupesca cu corbaciulu și acest'a înca publice.

Ce dici Dta, întreba corespondintele, la procederile aceste în Ungari'a constituționala? La care redactiunea raspunde.

„Deca nu aru fi datatu referatul acest'a din Torontalu aru trebui sa credem ca l'amu primitu din Turci'a. „Suntem curiosi“ adauge mai departe ce feliu de rectificare oficiala se va dá acestorv' fapte, împertășite de o persôna onorabila.“

Principatele române unite.

Proclamațiune către români.

Români!

Natiunea româna, credinciosa principiiloru celoru mari și nationali, consacrate de votulu unanimu alu divanuriloru ad hoc, a reintratu, la 11 Februaru, în deplinătatea drepturiloru ei, și re-

petindu-si nestramutata-i credintia pentru cele patru puncturi, proclamate din nou de guvernul si de corpurile constituite, ea a plecatu cu o taria neclintita pe calea ce duce la consolidarea definitiva, a dorintei si a vointei sale.

Guvernula, aclamatu la 11 Februaru de tota tier'a, si recunoscutu indata de Adunare si Senatu, a dechiaratu din antaiulu momentu ca, in impregiurarile solemne in care ne aflamu, dorintia si vointia lui este, sa intretia cea mai deplina armonia intre elu si corpurile legiuitorie. Condu de acesta tinta, elu merse, chiaru in fatia vueteloru opiniuniunei publice, pana a prelungi sesiunea ordinaria a acestoru corpuru.

Adunarea, in locu de a tine sema de spiritulu ce a dictatu purtarea guvernului, si mai alesu de pozitiunea cea delicata a tierrei, a inceputu a pune pedece in calea natiunei si a areta tendintie, cari, fiindu tolerate, aru pute periclitu faptulu din 11 Februaru. si insasi esistintia nostra natiunale. Acele tendintie s'au datu pe fatia in siedintia Adunarei de eri (17 Martiu). S'au facutu incercari evidenti de a se nega Locotenentiei Domnesci un'a din cele mai de capetenia prerogative, aceea de a pute consulta natiunea; i-a aretatu fara sfiela scopulu de a se perpetui, de a se preface astfelu in conventiune natiunala, si a face a se presupune, prin acestu faptu, ca natiunea insasi aru fi dispusa a intra pe calea anarchiei. Guvernulu, neputendu sioval unui singuru minutu in fatia unei asemenea atitudini, a disolutu Adunarea, a inchisu sesiunea Senatului.

Romani! Votulu din 11 Februaru a deschisu o era noua pentru vietia nostra natiunala. Acelu votu cere, imperiosu si de urgintia, ca natiunea, in deplina libertate, sa tramitia mandataru noi cari, apretiuindu situatiunea si trebuintiele de astadi, se puna si constitutiunea nostra in armonia cu principiile proclamate in acea memorabila di, care va forma un'a din paginile cele mai frumose ale istoriei Romaniei.

Colegiile electorali suntu deschise! Intrati in ele cu vechiaria si credintia romana, si alesii vostri voru ave fericirea de a ve spune in curendu ca Romania un'a si nedespartita, libera si drepta, este recunoscuta de Europa intraga.

Domnedieu sa protoga Romania.

Datu in Capitala Bucuresti, in 18 Martiu 1866.

Locotenintia Domnesca, Nicolae Goleseu, Lascaru Cartargiu, Colonelu Haralambie.

Ministrii, Ioann Ghicia, P. Mavrogheni, Ioann Cantacuzino, C. A. Rosetti, Dimitrie Ghicia, Dimitrie Sturza, Majoru Lec'a. (Romanulu.)

Pest'a 28 Martiu.

Domnule Redactoru! In multu pretiutele colone ale „Tel. Rom.“ nr. 21 dlui Ioann Popu Florentinu indrepta o epistola deschisa catra amicul meu I. Vulcanu, si de orece sum convinsu ca acesta epistola va pare ca o enigma celoru mai multi stimati cetitori ai acestoru colone, mi ieu voia a deslega acea gacitura, cu atatu mai alesu, caci eu sum caus'a, machnerei dlui autoriu alu „Pitanului seu resunetului tiganului.“

Mai inainte de tote mai suntu datoriu a dechiaru, ca pasagiulu din corespundintia din Vienn'a, aparuta in nr. 2 alu „Familiei“, e u l'amu straformatu, de orece coregerea corespundintieloru era concredita mie, (ceia ce insa nu sciu spus'a d. coresp. dlui I. P. Florentinu, amu facutu nu numai cu pasagiulu amintitu de DSea, ci cu tota corespundintia si inaintea acesteia si cu altele, caci de-si d. coresp. I. s'a recomandat de colaboratoriu la „Familia“, inca — nu scia sa scrie romanesce!) si acelu pasagiulu, l'amu straformatu respective coresp. cu atatu mai alesu, caci d. coresp. lauda acelu opu, si i insusia o clasicitate nemeritata, — eu insa cunoscandu acelu resnetu tiganescu de forte neghiobu si fara nici o schintea spirituala, m'amu disgustatu si amu aflu cu cale a dice in acelu pasagiulu ca: „Iubimu si noi parodiele s u c e s e si compuse cu ore-care genialitate, dar nu ne place de locu a vede (satirisatu (rectius batjocoritu sa fi disu) I m n u l u n a t i u n a l u (!), caci intr'adeveru nu vedemu sa fi avutu d. parodisatoriu altu scopu (intr'altu chipu totu opulu e fara de scopu) decatu deriderea inspiratiunei bardului natiunali si insufletirii natiunei, — ceea ce pote ca s'a intemplatu fara voi'a DSele, dar ne gresitu — e o eroare ce dovedesce destulu, ca n'are — schintei'a divina...“ — Astfelu amu straformatu pasagiulu amintitu, si acesta amu facut'o, caci n'amu voitu sa fia „Familia“ respunditoare despre o lauda facuta unuia, carele mai cu dreptu merita — o dojenire esemplara, ca unulu carele a cutezatu sa se atinga cu mani profane de unu ce atatu de santu, precum e imnulu nostru natiunali: „Descéptate Române!“

Prin aceste nu voiescu a dice, ca nu s'aru pute, seu n'aru fi fi cu cale a face o parodia succesa dupa „Resunetulu“ nemoritoriului nostru bardu natiunali, ci numai ca spre acesta nu e chiamatu d. Ioann P. Florentinu! — Respectu personei si talentului DSele, insa versificariile DSele cate numai amu cetitu pana acum'a tiparite si in manuscriptu, dovedescu pre eclatantu, ca nu posiede nici o particea din darulu poesiei. — Si acesta marturisire sincera si amicala cu atata mai alesu me simtu indetoratu a i-o

Redactoru respunditoriu Nicolau Cristea.

spune, caci precum si acea epistola deschisa marturisesce, ca DSea si inchipuesce ca aru fi poetu si inca unu poetu cu ore-care genialitate, precum si trebuie sa fia unu parodisatoriu. — Dar d. Ioann P. Florentinu inca se simte indreptatu (!) si chiamatu (!?) de a parodisa Imnulu nostru, f i i n d u c a (!) : si in teatrulu „ander Wien“ se parodiseza lucruri seriose, asiá e parodisata tragedia: „Narcis“ prin „Narcis Cis.“ — Deca d. Ioann P. Florentinu mi-aru si pute dovedi ca parodiele asemenea acestui „Cis“ prostanu aru ave vre-unu pretiu literariu (ceea ce insa nici autorii acestoru parodii nu pretindu), a-siu dice ca acele parodii nici intr'privintia nu se potu asemena cu „Pitanulu“ DSele, caci in acele se desvalesce comicumul prin contrastulu nemarginitu ce esiste intre personele, datinele tempulu etc. din aceste piese contrastate. Dar ce contrastu comicu este intre ridiculosulu „Pitanu“ si seriosulu „Resunetu“? . . . ?!!!? Intr'adeveru aflamu unu contrastu, insa nu contrastu parodicu, ci unu contrastu demnu de compatimitu, unu contrastu ridiculosu ce existe intre genialitatea „Resunetu“ — lui si intre simplicitatea „Pitanu“ — lui! — Dlu Ioann P. Florentinu insa se scola si cu o emfasa cutropitoare ne reflectedia, ca: DSea a dechiamatu „Pitanulu“ seu de atatea si atatea ori, provocatu si neprovocatu, in cercurile mai de rendu si in cercurile mai inalte, auditu l'a dechiamatu si de altii (!) si de altele (!!) l'afitu-s'au in tote partile, in Transilvania, Bucovina, Banatu, Moldova, Craiova si — la Paris! La doctori, preoti, profesori si boeri. . . si (sa timu seriosi!) l'au onoratu in moduri felurite! etc. etc. Noi la aceste cutediamu a reflecta numai aceea, ca macaru sa fi trecutu „Pitanulu“ noue tieri si noue mari, si dincolo de Mexico inca nu me pote convinge ca acelu resnetu tiganescu nu e o batjocura, ci e parodia. Prin urmare nici ca me indoiescu despre adeverulu asertiunei dlui coresp. I. candu dice ca ascultatorii mai ca pocni-au de risu la dechiamarea „Pitanului“, dar nu punu la indoiela nici afirmatiunile acum amintite ale dlui I. P. Fl. — lu facu insa atentu, ca risulu e unu motivu forte dubiosu, si adese-ori nu scii ca n'au risu ore chiaru de — autorulu. Apoi in astfelu de casu deca respectivulu se si mai provoca la acelu risu, cu atatu mai ridiculosu se face.

Altfelu: Schuster bleib beim Leisten: si va fi pace intre noi!

Julianu Grozescu.

Provocare la marinimitate!

Campi'a Ardélului, care altadata a fostu canaanulu tierrei se lupta astadi cu cea mai mare fomete din cauza ca de vre-o 2—3 ani a avutu o recolta forte rea.

Intru adunarea mijloceloru spre alinarea acesteia fomete s'a organizatu in comitatulu Turdei, de a carui jurisdictiune se tine o mare parte a Campiei, unu comitetu cu locuintia in Turda, care apelaza la simtiulu de umanitate si compatimire alu tuturor locuitoriloru patriei, a confratiloru din Banatu si tier'a ungresca, ca sa binevoiesca prin ori ce ajutore a-si dovedi compatimirea catra confratii loru muritori de fome. Grabnic'a ajutorare a acestoru lipsiti e o intrebare de vietia atatu pentru presentu catu si pentru venitoriu.

Ajutorele banale se potu tramite ori deadreptulu, ori prin respectivele redactioni la susu atinsulu comitetu.

Numele tuturor ajutoriloru se voru aduce la cunoscintia publica prin Gazetele patriei.

In urma suntu rogati tote redactionile a reproduce acesta provocare in pretiutele loru foi.

Turda 11 Martiu 1866.

Comitetulu pentru lipsiti din Campia comitat. Turdei.

Ioann Cristea,

compactoru in Sabiu, se recomanda on. publicu romanu cu legarea de carti, protocoale, brosiure etc. si preste totu cu executarea tuturor comisiuniloru, ce cadu in cerculu compactoriei, promitendu lucru promptu si solidu si pretiuri catu se pote mai moderate.

Locuintia: Sabiu, strada iernei (Wintergasse) Nr. 253 vis-a-vis dela tipografi'a archidiecezana. Nr. 10—3

Burs'a de Vienn'a.

Din 23 Martiu (4 Apr.) 1866.

Metalicele 5%	57 35	Actiile de creditu	136 10
Imprumutulu nat. 5%	61 45	Argentulu	104 50
Actiile de banca	715	Galbinulu	5 04

CORESPUNDINTIA. Ilustr. S. dl. Cons. gub. E. M. Dela publicarea celoru din nr. 11 nu amu mat primitu nimic'a.

Insciintiare. Din caus'a SS. serbatori ale Pasciloru nrulu viitoriu alu „Tel. Rom.“ va apare numai Joi adeca in 31 Mart.

„Telegrafulu Romanu“ saluta pe toti cetitorii lui si pe toti fratii romani cu

„Christosu au inviatu!“

Editura si tipariulu tipografiei archidiecezane.